

Què han dit els Pares de l'Església

Agustí d'Hipona.
Confessions

AGUSTÍ D'HIPONA, *Confessions*

AGUSTÍ D'HIPONA, *Confessions. Introducció i traducció de Miquel Dolç*. Barcelona: Facultat de Teologia, Fundació Enciclopèdia Catalana (Clàssics del Cristianisme 9), 1989, pp. 264-268.

Libre desè

XXXII

48. Quant a l'atracció dels perfums, no en faig gaire cas: si no n'hi ha, no els cerco; si n'hi ha, no els desdenyo, però també estic disposat a passar-me'n sempre. Crec que soc així: potser m'enganyo. És que hi ha en mi, i és deplorable, unes tenebres dins les quals s'oculta la meva facultat interior, de forma que el meu esperit, quan es pregunta ell mateix sobre les seves pròpies forces, creu que no pot fiar-se gaire del seu judici, perquè allò que hi ha dins d'ell resta ben sovint secret, si l'experiència no li ho descobreix, i, d'altra banda, ningú en aquesta vida, que ha estat denominada una temptació permanent, no ha d'estar segur que, si el qui, de dolent, pogué esdevenir millor, no es faci també, de millor, pitjor. Una sola cosa és l'esperança, una sola la confiança, una sola la ferma promesa: la vostra misericòrdia.

XXXIII

49. Les voluptats de l'oïda m'havien captivat i subjugat més tenaçment, però vós me n'heu deslligat i alliberat. Avui encara, ho confesso, trobo un cert aquietament en els melodies que animen les vostres paraules quan les canta una veu agradable i artitzada, no pas fins al punt d'encadenar-m'hi, ans talment que me'n puc aixecar quan vull. Malgrat tot, un cop admeses en mi, amb els pensaments mateixos que les vivifiquen, cerquen en el meu cor un lloc que sigui prou digne d'elles, i em costa de reservar-los-en un d'escaient. De fet, de vegades em sembla que els concedeixo més honor que no els convé, quan em fa l'efecte que aquestes santes paraules, en ésser així cantades, traspalsen les nostres ànimes en una flama de pietat més religiosa i més ardent que si no fossin cantades, i que tots els sentiments, segons llur diversitat, troben en la veu i el cant llurs propis ritmes, que els exciten no sé per quina misteriosa afinitat. Però aquesta delectació de la meua carn, a la qual no convé permetre d'enervar l'ànima, sovint m'enganya, quan la sensació auditiva no acompanya la raó de tal forma que s'accontenti a anar-li darrere, sinó que, en pac d'haver merescut d'ésser admesa per ella, s'atreveix també a precedir-la i guiar-la. És aquí que peço, sense adonar-me'n, però després me n'adono.

50. Alguna vegada, al contrari, per un excessiu reguard d'aquest mateix perill, peço de massa severitat, però adesiara en alt grau, talment que voldria allunyar de les meves orelles, i fins i tot de la mateixa Església, tota la melodia d'aquestes dolces cantilenes amb què hom sol acompanyar el saltiri de David, i em sembla més segur el mètode del bisbe d'Alexandria, Atanasi, del qual he sentit dir sovint, ho recordo, que feia recitar els

salms a un lector amb una inflexió de veu tan lineal que s'acostava més a una declamació que no pas a un cant.

De tota manera, quan recordo les llàgrimes que vaig vessar en escoltar els cànctics de la vostra Església en els primers temps de la meva fe recobrada, i també avui, quan em sento commogut no tant pel cant com per les paraules cantades, si es canten amb una veu pura i amb una modulació ben apropiada, reconec de bell nou la gran utilitat d'aquesta institució.

Així fluctuo entre el perill que pot suposar aquell plaer i l'experiència de la seva utilitat, i m'inclino, sense voler donar certament una sentència irrevocable, a aprovar el costum de cantar dins l'església, a fi que la delectança de les orelles ajudi l'ànima, massa feble encara, a enlairar-se vers un fervor de pietat. Tot i això, quan m'ocorre que m'emociona més el cant que les paraules cantades, confesso que és una falta que mereix penitència i aleshores m'estimaria més no sentir cantat.

Vet aquí on em trobo. Ploreu amb mi i ploreu per mi els qui nodriu en el vostre cor aquests bons sentiments, d'on procedeixen les bones obres; car, els qui no els nodriu, tot això no us afecta. Però vós, Senyor Déu meu, exaudiu-me, esguardeu-me, mireu-me, apiadeu-vos de mi i guariu-me, ara que, sota els vostres ulls, he esdevingut, per a mi mateix, un enigma, i jo mateix soc la meva feblesa.

XXXIV

51. Resta la voluptat d'aquests ulls del meu cos, i en faré una confessió que arribi a les orelles del vostre temple, a les orelles piadoses i fraternes, a fi de concloure així l'argument de les temptacions de la concupiscència carnal, que encara m'assalten, a despit *dels meus gemecs i del meu deler de revestir el meu habitacle, que és del cel* (2Co 5,2). Estimen els meus ulls les formes belles i variades, els colors brillants i abellidors. Que no captivin, aquests béns, la meva ànima: que la captivi Déu, que va fer aquestes coses certament molt bones, però ell mateix és el meu bé, no pas elles. Durant tot el dia, mentre estic despert, són aquests que em sol·liciten i no em donen repòs, com me'l donen les veus harmonioses i de tant en tant tot el món, quan regna el silenci. La reina mateixa dels colors, en efecte, aquesta llum que banya tot el que veiem, onsevulla que de dia em trobi, s'escola cap a mi de mil maneres i m'acarona, encara que jo, ocupat en altra cosa, no hi pari esment. S'insinua, però, amb tal força que, si de sobte m'és sostreta, la recerco amb ànsia, i, si s'allarga la seva absència, s'entristeix la meva ànima.

52. Oh llum, la que veia Tobies quan, fins i tot privat d'aquests ulls, mostrava al seu fill el camí de la vida i el precedia amb el peu de la caritat, que enlloc no s'extravia; o la que veia Isaac quan, afeixugats i obstruïts per la senectut els seus ulls de carn, va merèixer, no de beneir els seus fills reconeixent-los, sinó de reconèixer-los beneint-los; o la que veia Jacob quan, orb també ell per la seva molta edat, irradià el seu cor lluminós damunt les generacions del poble futur, prefigurades en els seus fills, i imposà als seus nets, nascuts de Josep, les seves mans misteriosament encreuades, no pas com

hauria volgut llur pare que ho veia des de fora, sinó segons la seva visió interior! Vet aquí la veritable llum, que és una, i es fa només u amb tots els qui la veuen i l'estimen.

Ara bé, aquesta llum corporal, de què parlava, amb la seva dolçor embriagadora i perillosa assaona la vida als cecs del segle. Aquells, però, qui saben lloar-vos també per ella, *Déu creador de tot* (2Ma 1,24), la incorporen a l'himne que us canten, sense deixar-se corprendre per ella en llur son: és així que jo vull ésser. Resisteixo a les seduccions dels ulls, no sigui que s'hi travin els meus peus, que avancen pel vostre camí, i aixeco cap a vós uns ulls invisibles, perquè *vós allibereu els meus peus de llur parany* (Sl 24,15). Vós reiteredament els n'allibereu, perquè s'hi deixen enredar. Vós no cesseu d'alliberar-los, mentre jo sovint m'agafo en aquestes trampes parades pertot, puix que *no dormireu ni dormireu, vós, custodi d'Israel* (Sl 120,4).

53. Quina infinitat d'atractius han afegit els homes als encisos dels ulls, en la diversitat de les arts, les obres del artistes, les vestidures, els calçats, els vasos, els objectes de tota mena, les pintures i les diverses formes plàstiques, que superen, tots, de bon tros la necessitat d'un ús moderat i tota piadosa significació! Persegueixen l'exterioritat d'allò que fan, i abandonen, dins ells mateixos, aquell qui els va crear, exterminant l'obra feta en ells pel Creador.

Però el que és jo, Déu meu i glòria meva, també de tot això aixeco a vós un himne i *ofereixo un sacrifici de lloances* (Sl 115,17) a aquell qui oferí un sacrifici per a mi, perquè les belleses que, de l'ànima i de l'artista, passen a les seves mans són una emanació d'aquella bellesa que és superior a les nostres ànimes, cap a la qual sospira la meva ànima nit i dia. Però els creadors i els recercadors d'aquestes belleses exterior treuen de l'eterna bellesa la regla mateixa de l'aprovació que hi troben, però no en treuen la regla per a servir-se'n. I aquesta regla hi és, però no la hi veuen; altrament no haurien d'anar més lluny, i guardarien tota llur força per a vós, i no l'espargirien en refinaments enervants.

Jo mateix, malgrat tot, que parlo així i ho distingeixo clarament, veig també com s'entrebanca el meu pas en el parany d'aquestes beutats, però vós me'n deslligueu, Senyor, sí, vós me'n deslligueu, perquè *tinc la vostra misericòrdia davant els ulls* (Sl 25,3). I jo m'hi deixo prendre miserablement, però vós me'n deslligueu misericordiosament, de vegades sense adonar-me'n, quan tot just hi havia posat el peu, de vegades amb dolor, quan ja m'hi havia enxampat.